(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित केलेल्या न्यायनिर्णयाचे मराठीमध्ये भाषांतर)

[पान क्र. ११५२-११५३]

दिवाणी अपील क्रमांक २१९५/१९७७

सुरैन सिंग (मयत) एलआरएस. आणि इतर .

विरुद्ध

एल.आर.एस. द्वारा मेहंगा (मयत)

१ फेब्रुवारी १९९६

[के. रामास्वामी आणि जी. बी. पटनायक, जे. जे.]

दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८/मालमत्ता हस्तांतरण अधिनियम, १८७२ :

खटला-मालमत्ता फसवणुकीने, चुकीच्या पद्धतीने आणि विना मोबदला प्राप्त झाली असा युक्तिवाद-न्यायचौकशी न्यायालयाने खटला फेटाळून लावला-अपीलीय न्यायालयाने हा निष्कर्ष बदलला-उच्च न्यायालयाने पुराव्यांचा विचार केला आणि अपीलीय न्यायालयाचा हुकूम बदलला आणि न्यायचौकशी न्यायालयाच्या आदेशावर शिक्कामोर्तब केले- असे म्हटले : खटला आणि अपीलीय न्यायालय यांचे वैविध्यपूर्ण मत

लक्षात घेता उच्च न्यायालय यांना या प्रश्नाचा विचार करणे भाग पडले आणि निष्कर्ष नोंदविण्यात आला-महत्वाचे पुरावे आणि पहिल्या अपिलीय न्यायालयाने मान्य न केलेली संबंधित परिस्थिती-उच्च न्यायालयाने ही कसरत योग्य रीतीने केली आहे- वस्तुस्थिती तशी उघड झाल्याने कुठल्याही प्रकारचा हस्तक्षेप करण्याची गरज नाही.

दिवाणी अपिलीय अधिकार क्षेत्र : दिवाणी अपील क्रमांक २१९५/१९७७

• आर.एस.ए.क्रमांक ८७८/१९६४ मध्ये पंजाब आणि हरयाणा उच्च न्यायालयाच्या २७.९.७६ च्या न्यायनिर्णय आणि आदेशावरून.

याचिकाकर्त्यांसाठी एस.के. गंभीर.

प्रतिवादींसाठी के.के. मोहन.

न्यायालयाचा खालील आदेश देण्यात आला ;

विशेष रजेद्वारे हे अपील पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या २७ सप्टेंबर १९७६ च्या आर.एस.ए.क्रमांक ८७८/१९६४ च्या निकालातून उद्भवले आहे. २९ सप्टेंबर १९५९ रोजी विक्री करार विना मोबदला (निशाणी - पी -१) अंमलात आणला गेला आणि त्याची नोंदणी करण्यात आली, या निष्कर्षावर अपीलकर्ते/वादी यांना उच्च न्यायालयाने अयोग्य ठरविले. याचिकाकर्त्यांचे अभ्यासू वकील श्री. एस. के. गंभीर यांनी युक्तिवाद केला की, मोबदला मंजूर झाला आहे की

नाही हा निव्वळ वस्तुस्थितीचा प्रश्न आहे. अपिलीय न्यायालयाने त्या पैलूकडे न्यायालय तथ्य म्हणून पाहिले आहे आणि निकाल दिला आहे आणि उच्च न्यायालयाने फिरविलेला सदरचा निकाल बेकायदेशीर आहे. खटल्यात हे वादग्रस्त नाही की खटल्यात फसवणुकीने, चुकीच्या पद्धतीने आणि विना मोबदला विक्री करार प्राप्त करण्यात आल्याचा युक्तिवाद प्रतिवादींनी केला. कनिष्ठ न्यायालयाने हा खटला फेटाळून लावला. परंतु अपील केल्यावर अपीलीय न्यायालयाने हा निकाल बदलला आणि फसवणूक किंवा चुकीची माहिती देण्यात आली नसल्याचा निर्वाळा दिला. विक्री करारांतर्गत पुरेसा मोबदला नमूद करण्यात आला. त्यामुळे हा वैध विक्री करार आहे. उच्च न्यायालयाने पुराव्यांचा विचार केल्यानंतर अखेर अपीलकर्त्यांनी मोबदला रक्कम दिल्याचा कोणताही पुरावा नसल्याचा निष्कर्ष नोंदविला. त्या अनुषंगाने उच्च न्यायालयाने अपीलकर्त्याने स्वत: ठेवलेल्या हिशेबाची तपासणी केली आहे आणि असे म्हटले आहे.

"बही यांचे खाते आणि रोखे यांच्या आधारे अपीलकर्ते/ प्रतिवादींकडून २३५० रुपये देय होते हे दर्शविण्यासाठी प्रतिवादी / अपीलकर्त्यांकडून कोणतेही पुरावे सादर केले गेले नाहीत. १६५० रुपयांची रक्कम त्यांनी अपीलकर्त्यांना दिली होती, हेही प्रतिवादींनी सिद्ध केलेले नाही."

या निष्कर्षाच्या आधारे उच्च न्यायालयाने अपिलीय न्यायालयाचा हुकूम फिरविला असून वेगवेगळ्या कारणांमुळे कनिष्ठ न्यायालयाच्या निर्णयावर शिक्कामोर्तब केले आहे. सर्वसाधारणपणे उच्च न्यायालयाने अपीलीय न्यायालयाने नोंदविलेल्या निकालात हस्तक्षेप केला नसला, तरी कनिष्ठ न्यायालय आणि अपिलीय न्यायालयाचे वैविध्यपूर्ण मत लक्षात घेता उच्च

न्यायालयास या प्रश्नाचा विचार करून नोंदविण्यास भाग पडले. प्रथम अपीलीय न्यायालयाने भौतिक पुरावे आणि संबंधित परिस्थिती यांचा उल्लेख केला नाही. त्यामुळे उच्च न्यायालयाने ती कसरत केली होती. हा वस्तुस्थितीचा शोध असल्याने आमच्या पुढील हस्तक्षेपासाठी आम्हाला ते योग्य वाटत नाही.

त्यामुळे अपील फेटाळले जाते. आणि या परिस्थितीत,खर्चाबाबत कोणतेही आदेश देण्यात येत नाही .

जी.एन. अपील फेटाळले .

<u>अस्वीकरण</u>

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

x-x-x-x